Mahmut ÖZTÜRK¹

**ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI
TARTIŞMAK**

Özet

YÖK- Dünya Bankası Projesi bağlamında, 1997 yılında üniversiteler yeniden yapılandırılmıştır. Üniversitelerin sanat ve sanat eğitimi alanları yeniden yapılandırılırken, Türk Eğitim Tarihi içinde özgün bir yer tutan sanat eğitimi, kurumlarından ve geleneğinden yararlanılmamış, hatta yok sayılarak ötelenmiştir. YÖK- Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Programları Amerikalı danışmanlarca “milli” olmanın uzağında, kültürel ve sanatsal üretimin uygulama ayakları kırılarak yapılandırılmıştır. 1997-1998 Öğretim yılında “tek bir harfi dahi değiştiremez” şartı ile uygulamaya konan Resim- İş Öğretmenliği Programı iki kez devşirilerek değişikliğe uğramıştır. 2006 ve 2018 Yılında yapılan son değişiklikte ise Türk sanatı ve kimliğinin son halkası ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ’nin kaldırılıp, yeni programda bu derse yer verilmeyerek, projenin “milli” görünümünün ardında Türk kimliğini, sanatını ve kültürünü yok sayan asıl ve nihai hedefi açığa vurulmuştur.

Bu çalışmada; ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ örneğinden hareketle, Türk kimliğinin, kültürünün, sanatının ve sanat eğitiminin köklerinden ve geleneğinden koparılıp, yeniden yapılanma demagojisi ile yıpratılarak yozlaştırılmaya çalışılması irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: YÖK-Dünya Bankası Projesi, Sanat, Sanat Eğitimi, Kimlik, Çağdaş Türk Sanatı

**DISCUSSING THE "IDENTITY" CONCEPT IN THE EXAMPLE OF
CONTEMPORARY TURKISH ART COURSE**

Abstract

In 1997, in the context of the YÖK – World Bank Project, the universities were constructed again. While the fields of art and art education had been reconstructed, the institutions and traditions of the art education were not benefited; moreover, they were ignored and excluded. The World Bank

¹ Prof. , Aibü Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim- İş Eğitimi Anabilim Dalı, Bolu.

ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI TARTIŞMAK

Project of Developing National Education Pre-service Teacher Education Programs were constructed in a manner that is far away from being “national” and breaking the feet of the praxis for the cultural and artistic production. In the 1997-1998 Academic Year, the Art Teaching Program, which was put into effect on the condition that “even one word cannot be changed”, was modified and changed twice. In the last modification, which was done in the years 2006 and 2018, the Contemporary Turkish Art course, which was the last link of the Turkish art and identity, was abolished and not given a place in the program; therefore, it was revealed that the aim of project was to ignore the Turkish identity, art and culture behind its “national” appearance.

In this study, based on the Contemporary Turkish Art Course case, the effort to the separation of the Turkish identity, culture art and art education from its roots and tradition by damaging and degenerating it with the demagogy ‘reconstruction’.

Key words: YÖK- World Bank Project, Art, Art education, Identity, Contemporary Turkish Art.

Giriş

Sempozyum adlarının ve konularının “Sanatta Kimlik ve Etkileşim, Kadın, Kamusal Alan, Alanlar-Sınırlar...” olması ve Türkiye Cumhuriyeti çağdaş yurttaş-vatandaş kimliğimizi (Türkiye Cumhuriyeti Nüfus Cüzdanımızı ve uluslararası tanınırlığımızın simge kimliği Pasaportumuzu) sorgulatırcasına, neoliberalizmin postmodernist kavram pratiklerinden “KİMLİK” demagojisini dayatması eleştirilmesi gereken önemli bir sorundur. Malatya İnönü Üniversitesi tarafından 4-6 Mayıs 2011 tarihlerinde düzenlenen 4.Uluslararası Bir Bilim Kategorisi Olarak Kadın Sempozyumu’nda sunduğu “POSTMODERNİZM KADIN KİMLİĞİNİ SİNSİCE SÖMÜRMEKTEDİR” başlıklı Poster Bildirisinde Öztürk (2011); “Neoliberalist pratiklerin; Yeni Dünya Düzeni, Büyük Ortadoğu Projesi, Avrupa Birliği, Baltık Ülkeleri Ekonomik İşbirliği, Karadeniz Bölgesi Ekonomik İşbirliği gibi küreselleştirmeci toplumsal ve ekonomik büyük birlikler oluşturmalarının yanı sıra, neoliberalizmin postmodernist ideolojisi; kimlik, alt kimlik- üst kimlik, aidiyetlik, kadın, sınırlar- alanlar, merkez- çevre gibi kavramları pratiğe uyarlayarak toplumları ayırtırmaya çalışmaktadır. Neoliberalizmin bu oyununa aydınları, üniversiteleri... alet etmesi üzerinde ayrıntılarıyla tartışılması gereken başlı başına önemli bir konudur. Sempozyum, kongre gibi etkinliklerin postmodernist kavram pratiklerinin başlıklarını taşıması utanç verici bir durumdur” diyerek “Sanatta Kimlik ve Etkileşim, Kadın, Kamusal Alan, Alanlar-Sınırlar” gibi başlıklar taşıyan akademik etkinliklerin postmodernist adına-konularına karşı net eleştirel tavır koymuştur.

Sempozyum adının ve konusunun, neoliberalizmin postmodernist kavram pratiklerinden “KİMLİK” demagojisini dayatmasını, Çağdaş Türk Sanatı dersine 2006 ve 2018 Resim-İş Öğretmenliği Lisans programlarında yer vermeyen YÖK-Dünya Bankası Projesi’nin neoliberal anlayışından bağımsız düşünmek olanaksızdır. Türkiye Cumhuriyeti yurttaş-vatandaş kimliğine ve çağdaş Türk kişiliğinin geliştirilmesine temel oluşturması beklenen en önemli derslerden birisi Çağdaş Türk Sanatı dersidir. 08 Aralık 1994 tarihinde ilki düzenlenen YÖK- Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Programları Sanat Eğitimi ve Öğretimi Panellerine ve etkinliklerine panelist katılımcı, tartışmacı ve dersler için proje uygulayıcısı olarak Haziran 1996’ya kadar katılmış, üniversitelerin sanat ve sanat eğitimi alanları yeniden yapılandırılırken, Türk Eğitim Tarihi içinde özgün bir yer tutan Güzel Sanatlar Akademisi, Gazi Eğitim Enstitüsü, Köy Enstitüleri ve Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu gibi kurumsallaşmış sanat

ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI TARTIŞMAK

eğitimi kurumlarımızdan ve bunların geleneğinden yararlanılmadığına ve küçümsenerek aşağılandığına tanıklık edilmiştir.

YÖK- Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi panellerinde, derslerin birliktelik, yanyanalık, ardışıklık ve süreklilik ilkelerine uyması ve güncel olan ile bağlar kuran özelliğiyle Çağdaş Türk Sanatı dersinin önemi vurgulanmış ve programda yer verilmesi için, projenin Amerikalı sanat eğitimi danışmanı Prof. Mary STOKROCKI’ye rağmen çok özel çaba harcanmıştır: “Panel tartışmalarında, sanat ile zanaat arasında özellikle ülkemize özgü keskin çizgilerin çizilmesini ve ayrımların net olması gerektiğini vurgulayan ÖZTÜRK’e karşı “kitch-yoz olanın bile sanat olduğu, zanaatların da sanat olarak kabul gördüğü, resim sanatının batının sanatı olduğu ve batılı sanatçıların daha iyi yaptığı, Türklerin batıyı taklit etmek yerine kendi sanatlarını yapması gerektiği...” özellikle Prof. Mary STOKROCKI tarafından Hat Zanaatının sanat olarak savunularak dayatıldığı ortam, tartışmaların bilimsel boyutların dışına taşmasına neden olmuştur. ÖZTÜRK, Hat zanaatını öğretmek için Arapça öğrenilmesi gerektiğini, Türk kimliğinin üzerine din kisvesi altında Arap milliyetçiliğinin inşa edilmesine neden olacağını iddia etmiştir. Sanatın farklıyı yaparak, zanaatın ise tekrarlayarak var olduğunu, Leonardo da Vinci’nin resim sanatını bilim olarak gördüğünü, bu nedenle sanatın fakülte yapılanması içinde verilmesi, zanaatların ise fakülte yapılanması içinde değil Meslek Yüksekokullarında öğretilmesi gerektiğini savunmuştur. Öztürk’ün savunmasına, Abant İzzet Baysal Üniversitesi’ni temsilen katılan Prof. Tevfik KARAKAYA tam destek vermiş, bu projenin uygulanmaması ve rafa kaldırılması gerektiğini ayağa kalkarak güçlü biçimde ifade etmiştir” (Öztürk, 2018, s. 294).

YÖK- Dünya Bankası Projesi bağlamında Aralık 1994- Haziran 1997 yıllarında YÖK’te uygulama projeleri üretilerek 1997-1998 öğretim yılında üniversiteler; yapısalcılık, yapılandırma, postyapısalcılık, rusyapısalcılığı, yapıbozum-yapısöküm, göstergebilim gibi postmodernist felsefelere yataklık yapan tanımlamayla; yeniden yapılandırılmıştır. 1994-1997 yıllarında sözde ‘‘MİLLİ’’ projeler geliştirilirken özellikle sanat eğitimi alanında öğretmen yetiştirme geleneğimizin en önemli kurumu Gazi Eğitim Enstitüsü’nün uygulamaya dönük üretici atölye geleneği aşağılanarak yok sayılmıştır: “Öğr. Gör. Mahmut ÖZTÜRK, düşünceleri ve uygulamalarıyla Prof. Olcay Tekin KIRIŞOĞLU tarafından; Eğitim Enstitüleri’nde ve Köy Enstitüleri’nde yapılanları tekrarladığı ya da çağrışım yapan uygulama ağırlıklı etkinlikleriyle eleştirilmiştir. KIRIŞOĞLU’nun “Uygulamacı sanatçı öğretmen tipi artık geçerli değil, sanat yapıtı okuryazarlığına ağırlık veren araştırmacı sanat eğitimcileri yetiştirmeliyiz” önerisi sürekli dillendirilmiş, Amerikalı Sanat Eğitimi Danışmanı Prof. Mary STOKROCKI tarafından yönlendirilerek desteklenmiştir.” (Öztürk, 2018, s. 294). Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK’ün “Türk, Öğün, Çalış, Güven” özdeyişini “Üretim için eğitim, eğitim için üretim” şiarıyla yüzü çağdaş uygulamaya ve ürüne dönük, uygulama ağırlıklı sanat eğitimi geleneğimizin karşısına, ezberciliği özendiren sözü, kavramı, anlatımı, metni (yapıt hakkında yazılanları), sanat yapıtı okuryazarlığını ve programı önemseyen Modüler Eğitim Modeli, postmodernist yapılandırmacı bir proje olarak dayatılmıştır.

YÖK- Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Programları, Amerikalı danışmanlar ve onların yerli işbirlikçileri tarafından ‘‘Milli’’ olmanın uzağında, ulusal kültürün ve sanatsal üretimin uygulama ayakları kırılarak, onların postmodernist söylemiyle; yeniden yapılandırılmıştır. Yeniden yapılandırma kapsamında, 1997-1998 Öğretim yılında Proje Koordinasyon Birimi Başkanı Prof. Dr. Barbaros GÜNÇER’in “...tek bir harfi dahi değiştirilemez” şartı ile uygulamaya konan Resim Öğretmenliği Lisans Programı adı Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı olarak değiştirilip 2006 ve 2018’de olmak üzere iki kez devşirilerek

ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI TARTIŞMAK

değişikliğe uğramıştır. Özellikle 2018 Programı ve ders içerikleri, kendisini YÖK- Dünya Bankası Projesinden farklı göstermeye çalışan YENİ YÖK tarafından, tamamen Amerikalı danışmanların hedeflediği postmodern modüler çizgiye evrilmiştir. 2006 ve 2018 programlarında yapılan değişiklikte, Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programında Çağdaş Türk Sanatı dersine yer verilmemesi, bölüm olan sanat eğitimi yapılanmasını anabilim dalına indirgeyen, çağdaş Türk kültürünü, sanatını ve eğitimini küçümseyen, karşılarında Türk yurttaşı-vatandaşı kimlikli çağdaş kişilikler-şahsiyetler görmek istemeyen zihniyetin ürünüdür. Bu zihniyetin, Türk eğitim sistemine pervasızca saldırmasının ve müdahale süreçlerinin tarihsel kökenine kısaca değinmekte yarar vardır.

Emperyalizmin Türk Eğitim Sistemini Kişisizleştirme Müdahalelerine Örnekler

Çağdaş Türk Eğitim Tarihimiz, emperyalizme karşı ulus anlamında var oluş mücadelemizin de tarihidir. Ulus olma bilincimizin eğitim ve öğretmen yetiştirme bağlamında ilk somut adımı 16 Mart 1848’de Öğretmen Okullarının kurulmasıdır. 1853’te Fransız Galatasaray Lisesi ile 1863’te Amerikan Robert Koleji’nin kurulmasının ardından gelen yabancı ve azınlık okulları furyası ulus olma bilincimizin önünde önemli engeller olarak görülmüştür. Adem’e (Adem, 2004, s. 70) göre “... eğitimde üç başlılık vardı; Bir yandan tümüyle dinsel eğitim verilen ‘mahalle mektepleri ve medreseler’, öte yanda yabancı dille eğitim yapan yabancı kolejler ve azınlık okulları, öz olarak ‘misyoner okulları’; son olarak bugünkü çağdaş okulların çekirdeğini oluşturan ‘Tanzimat okulları’. Bu üç tür okul, üç tür insan yetiştiriyordu. Mustafa Kemal, Anadolu’da Kurtuluş Savaşının ateşini yakarken, ülkemiz İngiliz mandası ya da Amerikan himayesine girsin diye O’na telgraf çekenler, işte bu misyoner okullarından mezun olanlardır. Mustafa Kemal’in idam edilmesine fetva verenler, o medrese mezunu değil miydi?” Osmanlı’da yabancı okulların çokluğunun hayret verici boyutlarda olması çok düşündürücüdür. “Okul sayıları açısından çok ilgi çekici birkaç örnek: İstanbul’da 1917 yılında seksen üç İngiliz okulu vardı. Diğer yabancı okullar bu sayıya dahil değildir. Beyrut’ta 1910 yılında kırk dört Rus okulu bulunuyordu. 1894 yılında Elazığ’da seksen üç Protestan okulu vardı. Aynı dönemde Bitlis’te ise yirmi iki Protestan okulu mevcuttu (Akalin, 2004, s. 41)”. “Osmanlı İmparatorluğunun çöktüğü 20. yüzyılın başlarında Asya Türkiye’sinde 69 Fransız, 140 Amerikan okulu bulunmaktaydı (Köksal, 2004, s. 59)”. Böylesine köklü ve yaygın okulları bulunan emperyalist devletlerin, eğitim ile Anadolu’yu asimile etme mirasını bugün tekrar elde etmek için ‘kimlik, alt kimlik, üst kimlik, eşit yurttaşlık, anadilde eğitim, ruhban okulunun açılması-ekümeniklik...’ kavramlarını ve pratiklerini dayattığını düşünmek olanaklıdır.

YÖK-Dünya Bankası Projesi’nin Amerikalı sanat eğitimi danışmanı Prof. Mary STOKROCKI’nin, panelistlere önerdiği proje ders uygulama konu ve içerikleri ‘Kimlik, alt kimlik, üst kimlik, öteki, göç ve uyum, aidiyetlik, sınırlar- alanlar, merkez- çevre eşit yurttaşlık, anadilde eğitim, dinlerarasılık, kültürlerarasılık, ÇOKKÜLTÜRCÜLÜK (çokkültürlülük değil)” gibi postmodernist kavram pratiklerine zemin hazırlamayı ve dayatmayı doğrular özellikler taşımaktadır. Örneğin: kimlikler ve “Kültürler arası bir pasaport tasarlama için yönlendirmeler (Öztürk 1997, s. 3.13)” yapması ve çokkültürcü soruların bu kitapta bulunması dikkat çekicidir. Göç olgusu nedeniyle farklı milletlerden kişilerin bir arada yaşamak zorunda kaldığı kendi ülkesi Amerika’dan değil de, Kanada ve Hollanda örnekleri üzerinden çokkültürlü değil çokkültürcü eğitime yönelik açıklamalı örnekler vermesi, yerel yöresel feodal zanaatları çağdaş evrensel sanata eşitlemeye çalışarak sunması, etkinlik kartları hazırlama demagojisiyle postmodernist kavram pratiklerine hizmet eden dinci-mezhepçi ve etnisiteci-bölücü soru yanıt diyalogları önermesi, lise öğrencilerinin artık çoksesli klasik batı müziğinden hoşlanmadığı ve bunun için pop, caz, blues, rap... müziklerinin yapıldığı bar,

ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI TARTIŞMAK

müzik holl, disko gibi yerlere gittikleri ve bu mekanların resimlerini ve tasarımlarını yapmaktan hoşlandıkları için böyle konuların seçimini önermesi, sanat yapıtlarının estetik yargı değerinin parayla ölçülmesini teşvik eden “Beğendiyseniz bu yapıta kaç lira değer biçersiniz? gibi postmodernist etkinlikler önermesi... Eğitim Enstitülerinin ve Köy Enstitülerinin, modernist eğitim anlayışının (Resim 1), TC yurttaş-vatandaş kimliği ile çağdaş TC yurttaş-vatandaş kültürel kişiliğinin oluşturulması ve geliştirilmesi hedefinden nasıl saptırılmaya çalışıldığının açık göstergeleridir.

Resim 1: Beşikdüzü Köy Enstitüsünün Orkestrası

Eğitim Enstitülerinin ve Köy Enstitülerinin yurt sathında eşit ve stratejik dağılımı bile, TC yurttaş-vatandaş kimliğine sahip milliyeti-etnisitesi, dini-mezhebi farklı herkesi eşit bir potada gördüğünün kanıtıdır. Kamusal, ekonomik, sosyal ve kültürel olanakların, yerelden evrensele, evrenselden yerele paylaşımında modernist ve çağdaş kişilikte insan yetiştirmeyi amaçlamış, ırkçı-milliyetçi, dinci asimilasyona ve ötekileştirmeye asla tevessül etmemiştir. Kürt, Laz, Çerkes... milliyetli çocukların ve alevi, şafi... mezhepli çocukların ötekileştirilmediği ortamlarda çağdaş eğitimle, çağdaş sanatla ve çağdaş sanat eğitimiyle eşit, özgür ve kardeşçe buluşmalarına çaba sarf edilmiştir. Kürt çocuğunun, kendi köyüne çağdaş, evrensel kültürü içselleştirmiş kişilikte ve asimile edilmeden öğretmen olması amaçlanmış ve başarılmıştır. Bu başarıyı, Toprak Ağası Adnan Menderes’in ‘Köy Enstitüleri, yöneten kesimden daha akıllı bir vatandaş profili oluşturuyor, bu kabul edilemez’ sözü kanıtlamıştır! Başarıdan rahatsız olan toprak ağaları, aşiret reisleri, tüccar mütegalibe-zorba ve feodal güçlerin... temsil ettiği Toprak Ağası Adnan Menderes hükümeti, 1950’de Amerikan destekli sivil darbe ile iktidarı ele geçirmiş ve modernist Türk Milli Demokratik Devriminin tamamlanmasını engellemeye çalışmışlardır. YÖK- Dünya Bankası Projesi’nin Amerikalı sanat eğitimi danışmanı Prof. Mary STOKROCKI’nin çokkültürcü postmodernist yaklaşımlarını ve dayatmalarını bu engelleme süreçlerinden bağımsız düşünmek olanaksızdır.

ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI TARTIŞMAK

Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasının hemen ardından 1924’te Atatürk’ün davetlisi olarak Türkiye’ye gelen Amerikalı düşünür ve eğitimci John Dewey’in iyi niyetli raporunu, genel anlamda Amerika’nın Türk Eğitim Sisteminin üzerindeki olumsuz etkilerinden ayrı tutmak gerekir. Türkiye Cumhuriyeti’i tarihi boyunca, dinci-mezhepçi ve etnisiteci-bölücü eğitimin kapılarının aralandığı dönemlerdeki hükümetlerin, Amerika ve emperyalistler tarafından desteklenmesi olağan bir durummuş gibi görünmektedir. 27 Aralık 1919 günü Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK’ün Ankara’ya gelişinin 30. Yıldönümünü kutladığımız gün, ABD emperyalizminin 27 Aralık 1949 günü Türk Milli Eğitiminin “Kırılma noktası” olan FULBRIGHT ANLAŞMASI tuzağına düşürüldük. 1950’lerde toprak ağası Adnan Menderes hükümetlerinin Amerikan yardımıyla desteklenmesi, İmam Hatiplerin açılması, Türkçe ezanın yasaklanması, ‘anadilde ibadet’ hakkının Türk milletinin elinden alınması bu anlaşmanın ilk ve somut verileridir. Dinci-mezhepçi Arap milliyetçiliğinin, din kisvesi altında Türk milletine ve diğer milletlere dayatılamayacağını Kılıç (2019) özetle şöyle anlatmıştır; “Sunni Hanefi mezhebinin kurucusu iddia edilen, Fars kökenli olup İslam’ın Araplaştırılmasına direnen, anılışı; imamların ulu imamı anlamına gelen, büyük bilgin İmam-ı Azam EBU HANİFE’nin; herkesin kendi dilinde ibadet edilebileceğini savunduğunu... vurgulamıştır (“İslam’ın Araplaştırılmasına Karşı”, 2019). Dinci-mezhepçi ayırım yapmayan Köy Enstitüleri’nin kapatılması ve Eğitim Enstitülerine karşı 1959’da Yüksek Öğretmen Okullarının açılması ve çağdaş eğitimin önüne engeller konulmasının aynı döneme denk düşmesi bir tesadüf olamaz. Yine, aynı dönemde, kaçtığı ABD’den Irak’a geri dönen, Molla Mustafa Barzani’nin CIA ve İsrail desteğinde, Musul, Kerkük, Tel Afer, Tuzhurmatu’da... Türkmenlerin katledilmesi, özellikle etnisiteci-bölücü neoliberal pratiklerin öncüleri arasında vurgulanması gereken konulardır.

1970’li yıllarda Amerikan CIA örgütünün Türkiye Şefi olan Paul Henze’nin, 12 Eylül 1980 darbesini ABD Başkanı Jimmy Carter’a “bizim çocuklar başardı” diye haber vermesiyle, bugün tartışılmaz bir gerçek haline gelen Amerikan destekli 1980 Askeri darbesinin hemen ardından 1982’de YÖK ‘ün kurulması ve özel üniversitelerin açılması, 1983’de dinci-mezhepçi simge Türbanın ve 1984’te etnisiteci-bölücü simge PKK’nın icadı da tesadüf değildir. Özelleştirmeci ve küreselleştirmeci serbest piyasa politikalarını temel alan neoliberalist ekonomik pratiklerin ve bu pratiklere uyarlı postmodernist kavramların ve kavram pratiklerinin ilk uygulama ayaklarından birisi de YÖK’ün kuruluşudur. Bilimin, sanatın ve üniversitelerin küreselleştirmeci mantıkla özelleştirilmesi süreci ve neoliberal 24 Ocak Kararları aynı zamanda başlatılmıştır. İşte bu dönemde, çağdaş Türk kültürel kişiliğimizin mihenk taşı, eğitim ve öğretmen yetiştirme geleneğimiz en büyük darbeyi almıştır. “Önce Köy Enstitüleri yozlaştırılıp tavsiye edildi; arkasından da Öğretmen Okulları ve onların içinde bir simge olan Gazi Eğitim Enstitüsü hedef tahtası haline getirilip adım adım yıpratılarak, 1971’den sonra özellikle silindi, 1982 yılından başlayarak da YÖK içinde eritildi. (Tanilli, 2004, s. 208)”.

YÖK – Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Programları 1994’te geliştirilmeye başlandığında, Milli Eğitim Bakanlığı ile Talim ve Terbiye Kurulu SPAN (Amerikan Eğitim Danışmanlık Hizmetleri) ile ihale bağlantıları ve Dünya Bankası aracılığıyla YÖK ve MEB, “Milli Eğitimi Geliştirme Projesi” demagojisiyle Amerikalı danışmanlara teslim edilmiştir. Türk Milli Eğitim sistemine, Amerika’nın uyguladığı egemenliğin son aşaması olan bu ihale, Osmanlı topraklarında 140 okulu bulunan Amerika’nın geçmişteki mirasından bugün asla vazgeçmediği gerçeğini bize göstermektedir. “...Osmanlı Sıbyan Mektepleri ve Medrese eğitiminin 4+4+4 uygulamasını bugünün koşullarına devşirmek, bu yabancı danışmanların işlerinde ne kadar maharetli olduklarını ve Türk eğitim sisteminin geçmişini ve geleneklerini çok iyi tahlil ettiklerini göstermektedir. ABD Başkanı Obama’nın Sayın Başbakanımızı, 4+4+4 yapılanmasında gösterdiği

ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI TARTIŞMAK

cesaretinden dolayı değil, ‘Din eğitiminde gösterdiğiniz cesareten dolayı kutluyorum’ demesi ... (Öztürk, 2013, s. 163), modern ve çağdaş bir Türkiye Cumhuriyeti ve iyi yetişmiş çağdaş yurttaş-vatandaş kişiliği istemediğini açıkça ortaya koymuştur. Bu açık itiraf ile cemaatlerin ve tarikatların CIA tarafından yönlendirdiğine 15 Temmuz 2016 ve sonrası, cemaat-tarikat-vakıf-maarif örgütlenmelerinin Milli Eğitim geleneğimizi değerler eğitimi demagojisiyle dinci-mezhepçi karakterle kuşatması somut göstergelerdir.

Kimlik ve Özgünlük Kavramlarının Postmodernist Kavram Pratiklerine Evrilmesi Ulusal Bir Sorundur

1980’li yıllardan başlayarak, 24 Ocak Kararları ile özelleştirmeci ve küreselleştirmeci neoliberalist ekonomik pratiklerin altyapısal dönüşümlerine paralel olarak, üstyapısal dönüşümler ise postmodernist söylemler ve kavram pratikleri üzerinden gerçekleştirilmiştir. Postmodernistlerin, Sanatçı ve Yapıt Özgünlüğü, Sanatçı Kimliği, Kültürel Kişilik ve Ulusal Sanat... kavramlarını içeriklerinden saptırarak akademik ortamlarda dahi tartışılır hale getirmesi ve sürekli yeni içerik saptırmalarıyla gündemde tutma girişimleri özel ve sinsi bir taktik olarak değerlendirilebilir. Pek çok kavramın yanı sıra, özgünlük ve kimlik kavramları sanat ve sanat eğitimi alanlarında kaotik tartışmaların odağına yerleştirilmiştir. 1980 ve sonrası toplantılarda ve dergilerde, başta Hürriyet Gösteri ve Milliyet Sanat dergileri olmak üzere, gazetelerin sanat sayfalarında ‘Resim Dörtgeninin Dışına Çık, Ulusal ve Özgün Sanat Yoktur, Ulusal ve Özgün Sanat Yapma, Avangard Ol’ komutlarıyla beraber “...Günümüz Felaketinin Sorumlusu Modernizmin Büyük Söylemleri Bitmiştir, Dinci- Mezhepçi- Etnisiteci Üst Kimlik- Alt Kimlik, Ötekileştirme, KADIN AYRIMCILIĞI ÜZERİNDEN ABARTILI CİNSİYETÇİ YAKLAŞIM, FEMİNİZM, AYRIŞAN TOPLUMLAR SÜRECİNİ YAŞIYORUZ, Sanatta Merkez- Çevre Sorunu, Sanat Öldü Yaşasın Sanat, Sanat Eğitiminde Büyük Söylemler ve Estetik Bitmiştir, Sanat- Sanatçı ve Sanat Yapıtı Yeniden Tanımlanmalıdır, Herkes Sanatçıdır- Her şey Sanattır, Sanat Yapıtı Değil Sanatçı ve Kavramı- Konsepti hatta Ne Giyindiği, Saçını Nasıl Taradığı, Kimlerle Tanışıp Düşüp- Kalktığı Önemlidir, Reklam ve Çevre Edinmek Önemlidir, Sanat Yapıtı Değil Hakkında Yazılan Metinler ve Söylenenler Önemlidir (Postmodernizm Kadın Kimliği, 2011)” gibi postmodernist kavram pratikleri ve demagojik çarpıtmalarla Sanat ve sanat eğitimi alanları, neoliberalizmin postmodern tuzaklarına çekilmeye çalışılmış, Çağdaş Türk Sanatına ve Tarihine saygının ve sevginin zayıflatılmasına ortam hazırlanmıştır. Çağdaş Türk Sanatı’nın bulunduğu İstanbul DRHM’nin yaklaşık sekiz yıl kapalı tutulup Velihaht Dairesi’ne dönüştürülmesiyle Çağdaş Türk Sanatı müzeden kovuldu. Bu makalede görseline yer verilen Şeref Akdik’in ‘Mektebe Kayıt’ (Resim 2.) adlı yapıtının da içinde bulunduğu Ankara DRHM uzun yıllar tamirat bahanesiyle kapalı tutuldu. Milyonlarca öğrenci, Çağdaş Türk Sanatı’nın değerli eserlerini görmekten ve çağdaş kültürel kişiliklerinin gelişmesinden uzun yıllar boyunca mahrum bırakıldılar. YÖK – Dünya Bankası Projesi’nin hazırlayarak temellendirdiği Resim-İş Öğretmenliği Programında, Çağdaş Türk Sanatı dersine 2006 ve 2018 programlarında zorunlu ders olarak yer vermemiş olması ulusal bir sorun haline dönüşmüştür.

‘Özgünlük, Sanatta Özgünlük, Ulusal Sanat’ kavramlarının, postmodern sanat ve sanat eğitiminin neoliberalist amaçları için tartışılması gibi, bugün, ‘Kimlik’ kavramı da yoğun olarak tartışma ortamlarına sokulmuştur. ‘Özgünlük, Sanatta Özgünlük, Ulusal Sanat’ kavramlarının başına gelenler ‘Kimlik’ kavramının da başına gelmiştir. Kimlik ve kültürel kişilik kavramlarının akademik ortamlara sokularak ve özünden saptırılarak tartışılması, emperyalizmin neoliberal postmodernist politikalarına evrilme tehlikesini barındırmaktadır. Kimlik ve kültürel kişilik

ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI TARTIŞMAK

kavramlarının saptırılarak tartışılması, emperyalizmin “1-Etnisiteci-Bölücü, 2-Dinci-Mehpeçi, 3-Kadın kimliği üzerinden aşırı cinsiyetçi” (Öztürk, 2015, s. 299) neoliberalist pratiklerine hizmet edecek biçimde yönlendirilmektedir. İç savaş, ayaklanma, vekalet savaşları, darbe, terör, işgal gibi emperyalizmin neoliberalist altyapısal pratikleri, emperyalizmin ve işbirlikçilerinin egemenlik kurduğu en geniş iletişim ve etkileşim ağı içinde, ‘Kimlik’ başta olmak üzere postmodern kavram pratiklerinin tartışılmasını zorunluymuş gibi göstermektedir.

Kimlik ve kültürel kişilik üzerinden oluşturulan yapay tartışma ortamları, seçeneksizlik, karamsarlık ve kaos yaratma tehlikesini içinde barındırmaktadır. Odatv yazarlarından Sabriye AŞIR tarafından çevirisi yapılarak yayınlanan ‘Psikolojik Savaşın Belgeleri Sızdı’ başlıklı haber makalesinde, Türkiye’de akademik bilimsel ortamlarda, makale ve bildirilerde alıntılar ve atıflar yapılan ‘Postmodernist Kültür Çağdaş Olanın Kuramına Bir Giriş’ kitabının yazarı İngiliz Prof. Dr. Steven CONNOR’ın ve bu kitabın içeriğinde adı geçen postmodernist düşünürlerin(!) nasıl emperyalist provokatörlük ve kültürel teröristlik yaptıklarını, öncelikle TC kimliğine sahip sanatçı ve sanat eğitimcisi akademisyenlerin görmesi şarttır:

“Cambridge’in 70 milyon sterlinlik Savunma Bakanlığı fonuyla ortakların arasında listelendiği, belgelerde yer aldı. Sızan belgelere göre, İngiliz ordusu, yeni psikolojik savaş ve davranışsal manipölasyon tekniklerini araştırmak üzere felsefecileri, psikologları ve din bilginlerini işe alıyor. Cambridge tarafından açıklanan belgeler Savunma Bakanlığı’nın, davranışları manipöl etmek için yeni yollar arayışı içinde olduğunu ortaya çıkardı.

Cambridge Üniversitesi, Beşeri ve Sosyal Bilimler Araştırma Gücü (HSSRC) olarak bilinen ve “psikolojik hareketler” da dahil olmak üzere; güzel sanatlar, beşeri bilimler ve sosyal bilimler in ordu ve güvenlik stratejilerini nasıl şekillendirebileceğini ele alan bir proje kapsamında, yaklaşık 70 milyon Sterlin fon sağlanan bir ortak olmayı talep ettiği için, Savunma Bakanlığı’na bağlı Savunma Bilimi ve Teknoloji Laboratuvarı (DSTL) yetkilileri tarafından listeye alınan kurumlar arasındaydı....

En yüksek derecedeki güvenlik erişimine sahip olan Frazer-Nash ile bir ortaklık kurmak, Cambridge Üniversitesi’nin “gizli derecedeki güvenlik projeleri”nin üstesinden gelmesi için bir çerçeve oluşturmalarının yanı sıra, üniversitenin savunma sanayisine ulaşmasını da sağlayacaktı. Sızan belgeler, Cambridge Üniversitesi’nin halihazırda da Savunma Bakanlığı, Savunma Bilimi ve Teknoloji Laboratuvarı ve Frazer-Nash ile ilişkileri olduğunu ortaya koydu. Fakat ilişkilerin mahiyeti net değildi.

Mimarlık, psikiyatri, sinirbilim ve sosyoloji gibi disiplinlerdeki uzmanların da dahil olduğu Cambridge Üniversitesi’ndeki onlarca akademisyen, üniversitenin bu teklifi ile bağlantılı oldukları kaydedildi. Bu proje, Güzel Sanatlar, Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Merkezi (CRASSH) Direktörü Profesör Steven Connor tarafından yönetilecekti (Aşır, 2019)”.

Dikkat edildiğinde; ‘Güzel Sanatlar’ alanı, sosyal bilimler alanı içinde kamufle edilebilirdi. Oysa, emperyalist provokatörlüğü ve kültürel teröristliği etkili biçimde yapmak için Güzel Sanatlara özel ve önemli bir alan açıldığını net olarak görüyoruz. Devletimizin ve tüm kurumlarımızın Güzel Sanatlara, eğitimine ve ulusal kültürümüzün emperyalizme karşı korunmasına ve geliştirilmesine gereken önemi ve özeni göstermesi gerektiğinin de ip uçlarını vermektedir.

ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI TARTIŞMAK

Akademik ve sanat ortamlarında Özgünlük, Kimlik ve kültürel kişilik kavramlarının yanı başında yer alan, Alt kimlik- Üst kimlik, Öteki, Sınırlar, Alanlar, Yörüngeler, Merkez- Çevre, Kamusal Alan, Kamusal Alana Müdahale Et, Üniter Devlet... gibi birbirinin tümleci olan kavramların tartışılmasının, emperyalizmin neoliberalist pratiklerinin, emperyal sanat, sanat eğitimi ve sanat tarihi yazıcılığının değirmenine su taşıdığı artık görülmelidir. Emperyalizmin neoliberalist pratiklerinin, ‘Kimlik’ kavramı üzerinden etnisiteci-bölücü, dinci-mezhepçi ve kadın kimliği üzerinden aşırı cinsiyetçi ayrılıklara çözüm üretmek ister (miş) gibi görüldüğü, Afganistan, Irak, Bosna, Suriye gibi müdahale örnekleri, bizde de üniter devletin zaafa uğratılmasına, karamsarlığa ve kaos ortamının hedeflendiğine dair işaretler vermektedir. Bu ülkelerde, burjuva milli demokratik devrimlerinin gerçekleşmemesi nedeniyle ulusal birlik sağlanmadığı için işgal ve müdahaleler doğal bir sonuçmuş gibi sunulmaktadır.

Aydınlanma çağıının ve modernizmin büyük düşünürlerinin eylemlilik hali olarak değerlendirilmesi gereken 1789 Fransız Burjuva Milli Demokratik Devrimi, laiklik şemsiyesi altında eşitlik, özgürlük ve kardeşlik temelinde, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’ne kaynaklık etmiş ve insanlığa mal olmuştur. Kimlik, kültürel kişilik ve yurttaşlık kavramları tartışmasız biçimde açıklığa kavuşturulmuştur. Postmodernizmin kavram pratiklerinden birisi olan ‘modernizmin büyük söylemleri bitmiştir’ kavram pratiği, direkt Aydınlanma Çağı’nı, Burjuva Milli Demokratik Devrimlerini ve endüstri devriminin kazanımlarını hedef almakta, kimlik, eşitlik ve yurttaşlık kavramlarını çarpıtarak ‘eşit yurttaşlık’ kavramı üzerinden üniter devlete saldırmaktadır. ‘İkinci Cumhuriyetçilik’ ve ‘Yeni Osmanlıcılık’ gibi postmodernist kavram pratikleri üretilmiş, içeriğini doldurmak için sözde kimlik kavramı ve çevresinde konumlanan postmodernist kavram pratikleri üzerinden emperyalizme hizmet eden siyasetler ve cemaatler türetilerek üniter devlet yapısına müdahaleler gerçekleşmiştir. Anayasasında da belirtildiği gibi ‘Türkiye Cumhuriyeti demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti’ olarak kurulmuş, modernitenin kazanımı olan eşitlik, özgürlük, kardeşlik ve yurttaşlık kavramlarını güvence altına almıştır.

Emperyalizmin neoliberal postmodernist kavram pratiklerinden birisi de ‘Sosyal Devletler Çağı Bitmiştir, Demokratik Devletler Çağı Başlamıştır’ demagojisidir. Sosyal devlet kavramından uzaklaşarak, ‘Kimlik’ kavramını çarpıtıp, ‘demokratik devlet’ kavramına sözde kimlikler üzerinden yönelmek, etnisiteci-bölücü ve dinci-mezhepçi özerk bölgeler oluşmasına ve ademi merkeziyetçi yönetimlerin kurulmasına, emperyalizmin Ortadoğu’da uyguladığı neoliberalist ‘Kaos Yarat, Böl ve Sömür’ pratiklerine hizmet etmektir. Devletin, sosyal ve hukuksal yapısının küçümsenerek ‘Demokratik Devlet’ olma talebiyle abartılan ‘demokrasi’; emperyalizmle iş birliği yapan etnisiteci-bölücü ve dinci-mezhepçi gerici egemen sermaye gruplarının, cemaat ve tarikatların, toprak ağalarının ve aşiretlerin, tüccar mütegalibenin (zorbanın), kompradorların, tefeci bezirganların ve feodal derebeylerin elinde bir balyoza dönüşebilir. Bu duruma, Aydınlanma çağı ve özellikle Burjuva Milli Demokratik Devrimleri öncesinde Avrupa’nın yaşadığı Kelt Devlet oluşumları, orta çağıın karanlıkları, mezhep savaşları ve milli birliklerin sağlanmasında ortaya çıkan iç savaş süreçleri insanlık tarihinin en trajik örnekleridir.

Sanatın, sanatçının ve sanat yapıtının anlamlarından saptırılması; kavram ve küratöre indirgenmesi, ulusal ve uluslararası büyük sermaye çetelerinin sponsorluk yaptıkları bienaller, sempozyumlar ve büyük ‘sanat projesi’ organizasyonları ve sanat yapıtı olmaz şeylerin ‘iş’ olarak çok yüksek fiyatlarla pazarlanması, akademik çevrelerin, müze ve galerilerin, derneklerin ve önemli köşe başlarının ele geçirilmesi, medyanın (yayın, dergi ve gazetelerin...) çete zihniyetiyle ve gizli operasyonlarıyla gerçekleşmiştir. Sanat (yapıt) ile sanatçının konumlarının yer değiştirildiği ‘Bilgi

ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI TARTIŞMAK

Olarak Sanat Olgu Olarak Sanatçı Yeni Ontoloji’ kitabının 1992’de UPSD tarafından yayınlanması, emperyalist neoliberal postmodern dönüşüme katkı sunmuştur. Prof. Dr. Ali AKAY’ın ‘Ne Yazık Ki Anlamadan Yazılıyor’ başlıklı yazısında küçümseyerek aşağıladığı, Türkiye sanat ortamlarının çok iyi tanıdığı Resim-İş Öğretmeni ve Ressam Ekrem KAHRAMAN ‘Ali Akay Anlaya Anlaya Yazıyor Ekrem Kahraman “ANLAMADAN” Yazıyor’ başlıklı yazısında, postmodernizmi ve çarpıttığı kavram pratiklerini eleştirerek ve eleştirel sorularla Prof. Dr. Ali AKAY’a şöyle yanıt veriyor:

“Sanat yapıtı salt toplumsallık ve dil kanalıyla mı ortaya çıkmaktadır; burada sanatçının hiç mi rolü yoktur? Küratör ile sanatçı ilişkisi nasıl ele alınmalıdır? Bu ilişkide küratör kavram belirleyici olduğuna, hatta sanatçının belirleme noktaları biçimlerine de müdahale ettiğine göre burada sanatçının “neci” olduğu söylenmelidir? Sanatçı bu durumda “kavram” üzerine “iş yapana” yani “işçi” konumuna indirgenmiş olmuyor mu? Küratörler hakkında eleştirel görüşleri olduğunu söyleyen Ali Akay, diğerleriyle doğal farklılıkları ve rekabet duyguları dışında bu konularda neler düşünüyor? Dahası Ali Akay bütün dünyada Post Modern, globalleşme, küreselleşme, yeni dünya düzeni vb. ideolojik iddialı ülkelerin; vakıf, kuruluş, sponsor, müze, sergi ve bienal organizasyonları ile ilgili neler düşünüyor? Bu ideolojik ve siyasi merkezlerin belirledikleri küratörler ve kavramları hakkında bizlere “bir bilen” olarak yeni bilgiler aktarmak istemezler mi? Bu küratörler sadece kavram ile mi ilgilidirler? O kavramların arkasındaki ideoloji hangi ideolojidir, kimlere, hangi ülkelere aittir?

Her internet kullanıcısının “Soros” kelimesine tıkladığında da rahatlıkla hakkında bilgi edinebileceği, onlarca Soros Vakıfları, acaba Türki Cumhuriyetlerde, Ermenistan’da, Gürcistan’da, Kıbrıs’da vb. ülkelerde kavramlı sergilere, bienallere, yayınlara, sempozyumlara niçin bu kadar para ve emek harcayarak yatırım yapmaktadırlar? Kavramsal sanat para getirmediği aksine götürdüğüne göre acaba bunu “neyin hayrına” yapmaktadırlar? (Ali Akay bu alana çok büyük paralar yatırıldığını kendisi yazıyor.) Acaba Ali Akay, bu tür ilişkilere yönelik sorular açıyor mu ve bu etkinliklerde yer alma konusunda ne düşünüyor, nasıl davranıyor, görev kabul ediyor mu ve etti mi? Acaba niçin Türkiye’de bazıları, Soros’un Türkiye’de de “çağdaş sanat” a yatırım yapmadığından yakınıp durmaktalar bu konularda görüşmeler yapmaktadırlar?

Bu soruların cevaplarını biz araştırmayacaksak, Ali Akay bir bilim adamı, aydın ve yazar olarak inceleyip söylemeyecekse, kimler söyleyecek? (Kahraman, 2000, s. 168)”.

1980 Askeri darbesinin hemen ardından Sanat, sanatçı ve sanat yapıtı yeniden tanımlanmalıdır dayatmasının, çağdaş Türk kültürünün üretilmesini, çağdaş Türk kişiliğinin gelişmesini, toplumun aydınlanmasını, modernist çağdaş eğitimi ve sanat eğitimi istemeyen uluslararası ve işbirlikçi güçlerin işi olduğu her geçen gün somutlaşmaktadır ve ulusal bir sorun haline dönüşmüştür.

Kimlik, Kültürel Kimlik ve Kültürel Kişilik Kavramları Çağdaş Türk Sanatı Dersi ile Somutlaşır

Çağdaş Türk edebiyatımızın simge isimlerinden Aziz Nesin kendisine bir akademisyen tarafından yöneltilen; kimlik, ‘...kültürel kimlik ve kültürel kişilik kavramlarını sürekli çok titizce ayırıyorsunuz, bunun nedeni nedir?’ Sorusuna şöyle yanıt verir: “Kimlik şunlar (A. Nesin, orada bulunan kendi kimliklerini gösteriyor). Kimlik ve kişilik, yanlış kullanılıyor. Kimlik, kültürel kimlik deyince, örneğin, sizin kültürel kimliğiniz üniversitede hoca olmanız falan, fıldır. Şu kadar sene okudunuz, şu işleri yapıyorsunuz. Kültürel kimlik budur. Kültürel kişilik o değildir. Kişilik, şahsiyetiniz, ulusal kültürel kimlik yanlış kullanılan bir laftır. Ulusal kültürel kişilik olmalı, değil

ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI TARTIŞMAK

mi? Türkiye’nin ulusal kişiliği. Kimlik başka bir şey (Nesin, 1993, s. 135)”. Aziz Nesin’in tanımlamalarını açık ve net olarak vurgularsak: Kimlik; Türkiye Cumhuriyeti yurttaş-vatandaş kimliğimizdir, Türkiye Cumhuriyeti Nüfus Cüzdanımız, pasaportumuz, ehliyetimiz, üniversite ve öğretmen kimliğimizdir. SANATTA KİMLİĞİMİZ ise; SANATÇI KİMLİĞİMİZDİR. ULUSLARARASI PLASTİK SANATLAR DERNEĞİ ‘UPSD’ üyelik kimliğimiz, ULUSLARARASI ANADOLU KÜLTÜR SANAT DERNEĞİ ‘ANKÜSAD’ üyelik kimliğimiz, SANAT EĞİTİMCİSİ KİMLİĞİMİZ ise SANAT EĞİTİMCİLERİ DERNEĞİ ‘SEDER’ üyelik... kimliğimizdir. Kültürel Kimlik; özgeçmişimizdir. Sanat ve sanat eğitiminde karşılığı ULUSAL KÜLTÜREL KİŞİLİĞİMİZ ise ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI TARİHİDİR, MİLLİ EĞİTİM TARİHİ, ULUSAL SANAT EĞİTİMİ TARİHİMİZDİR. Kültürel Kişilik; şahsiyetimizdir, aidiyetliğimizdir, Sanat ve sanat eğitiminde karşılığı ise ÇAĞDAŞ TÜRK SANATÇISIYIM, ÇAĞDAŞ TÜRK SANAT EĞİTİMCİSİDİR.

Aziz Nesin’in tanımlamalarından sonra sempozyum adının ve konusunun ‘SANATTA KİMLİK’ olmasına dönersek, neoliberal postmodernist kavram pratiklerinin ‘sınırları ve alanları’ belirsizleştirmeyi amaç edindiği için ‘KİMLİK’ kavramının anlamından saptırılması, öncelikle özgünlüğü ve ulusallığı tartışma ortamına sokarak neoliberal pratiklere hizmet edildiğini ortaya koymaktadır. Aziz Nesin, postmodernizmin kimlik, alt kimlik, üst kimlik, öteki gibi anlamı ve içeriği saptırılmış kavram pratiklerini, kavram bozum, kavram söküme ve kavram yıkım tekniklerini açıkça ortaya koymuş ve net olarak mahkum etmiştir. Bir sanatçının ‘Türk üst kimliğimle, Kürt alt kimliğimle gurur duyuyorum’ demesi neoliberalizmin postmodernist tuzaklarına düştüğünü gösterir. Türkiye Cumhuriyeti çağdaş yurttaş-vatandaş kimliğimizde (Türkiye Cumhuriyeti Nüfus Cüzdanımızda) hiç kimse üst kimlikli ya da alt kimlikli olarak yazmamakta ve ayırım yapılmamaktadır. Etnisiteci, dinci-mezhepçi ve cinsiyetçi ayrımı gösteren işaret yer almamaktadır. Toplumsal ve ayırimsız olarak Türkiye Cumhuriyeti Nüfus Cüzdanına ve pasaportuna sahip herkes Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarıdır-vatandaşlarıdır.

Ulusal-Milli Sanat ve Sanat Eğitimi politikalarının geliştirilmesi için, neoliberalizmin postmodernist ideologlarının ve o ideologlara atıf yaparak Kimlik, Kadın ya da Kamusal Alan gibi kavramları ve sanat olmaz şeylere sanattır mantığını dayatan atıf çetelerine gönderme yapmaktan özenle kaçınılmıştır. KİMLİK tanımı için neoliberalizmin postmodernist ideologlarına ve postmodernist işbirlikçi yerli atıf çetelerine atıf yaparak makale yazmak yerine, bu makalede olduğu gibi, KİMLİK tanımı için Türk edebiyatının büyük bilgesi Aziz NESİN’e atıf yapılmıştır. KAMUSAL ALAN üzerine makale yazılacak olsa; halkı devletle, devleti kamuoyu ile özdeşleyerek “Halka ait olan şey verilmez” diyen METE-OĞUZ- HAN’a (ÖZKAN, 2010: 13) ‘...Biz kimseye kin tutmayız/ Kamu âlem birdir bize...’ diyerek KAMUSAL ALAN’ı barış ve sevgi alanı olarak gören, ‘Yaşam’ı aşarak ‘Hayat’a ve evrene bağlayan büyük ozanımız YUNUS EMRE ile açıklamak gerekir. Hacı Bayram VELİ, ‘İnsanlığın mutluluğu için zengin-fakir ayrımını ortadan kaldırmak gerekir’ diyerek KAMUSAL ALAN’ı insanlığın mutluluk alanı olarak görüp, Şeyh Bedrettin’e ve Akşemsettin’e el vermiş, Ankara AHİ Emekçilerini bir sendikacı gibi örgütlemiştir. Özellikle (Öztürk, 2017) “...toplumsal yapı tahlilini ZENGİN- FAKİR çelişkisi (Karl Marks’ın SERMAYE- EMEK antagonist çatışması gibi) üzerine kurmuştur. Bu yaman çelişkiyi ortadan kaldırmak için Ankara’da kurduğu dergahında “imece usulüyle birlikte üretim, birlikte eşit tüketim uygulamasıyla ...” (“Hacı Bayram Veli “Hayır” Diyor, 2017) tanınan büyük bilge insan Hacı Bayram VELİ’ye atıf yaparak yorumlamayı, ulusal kültürel kişiliğimizin tarihi köklerini ortaya koymak için öncelikle tercih etmek gerekir. Burada ayrıcalıklı biçimde vurgulamak gerekirse; Sunni Hacı Bayram Veli’nin,

ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI TARTIŞMAK

Alevi Hacı Bektaşî Veli’nin öğrencisi olması, emperyalizm ve işbirlikçilerinin ‘sunni-alevi-dinci-mezhepçi KİMLİK’ ayrıştırmasının ne kadar anlamsız olduğunu kanıtlamaktadır.

Kimlik, Kültürel Kimlik ve Kültürel Kişilik Kavramlarını öğrencilerimize ve topluma doğru biçimde açıklamak için, Çağdaş Türk Sanatından örnekle iki ressamı ve iki resmini incelediğimizde, Çağdaş Türk Sanatı dersinin çok önemli ve gerekli olduğunu ve bu dersin programlarda 3 saatlik zorunlu ders olarak mutlaka yer alması gerektiğini de vurgulamış olacağız. İlk örneğimiz; Çağdaş Türk Sanatı Tarihimizde, resim ve müzik yapıtlarıyla, atölyeler kurarak ressamlarla birlikte çalışmasıyla, ulusal ve uluslararası sergilere destek veren ‘kültürel kimliği’ ve paylaşımcı, yaratıcı ve çağdaş ressam ‘kişiliğiyle’ Osmanlı’dan Türkiye Cumhuriyeti’ne geçişte kilit taşı olan son Halife Abdülmecit Efendi (1868-1944) modern ve çağdaş Türk kültürünün üretilmesinde önemli bir yere sahiptir. Son Halife Abdülmecit ve “Sarayda Beethoven” (Resim 2) adıyla tanınan yapıtı hakkında Öztürk (2017) şunları yazıyor:

“Çağdaş Türk kadının tarihi 1923 ve sonrasıyla sınırlandırılmayacak kadar köklü bir geçmişe sahiptir. Ortaasya Türk kültüründen örnekler vererek konuyu uzatmak yerine, günümüzden 102 yıl önce 1915 yılında son Veliht ve son HALİFE ABDÜLMECİT’in yaptığı “Sarayda Beethoven” adıyla tanınan resimden örnekler verelim. İslam dininin siyasal makamı Halifelğe layık görülen Abdülmecit “Sarayda Beethoven” adıyla tanınan bu resminde başı açık, çağdaş Türk kadını figürlerine yer vermiştir. Sarayda basit bir gündelik hayatı yansıtan bu resim, bugünün koşullarında, Çağdaş Türk Sanatının tarihsel ve edebi yani üzerine metinler ve ikonolojik çözümlemeler üretmeye değer en önemli başyapıtlarındandır.

1915’te Çanakkale Savaşının devam ettiği bir zamanda, emperyalizme karşı kahramanca çarpışan GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK’e ve silah arkadaşlarına moral desteği vermek amacıyla, kendisini bu resimde askeri üniforma giyinmiş haliyle yapmıştır. Hemen yanında keman çalan çağdaş kadın figürü, Abdülmecit’in gözdesi ve ilk karısı Şehsuvar Başkadın Efendi’dir. Dirseğini koltuğa dayanarak ayakta, önde duran çağdaş kadın figürü Abdülmecit’in ikinci karısı Mehisti Kadın Efendi’dir. Piyano çalan çağdaş kadın figürü Hatça Kadın’dır.

“Kadın Kapanmalıdır, Çalgılı Müzik Günahtır, Resim ve Heykel Günahtır, 1923 değerlerimizden kopma dönemidir...” diyen İngiliz İslamı’nın dinci-mezhepçi, tarikatçı-cemaatçi zihniyetlerine bu resim tek başına tokat gibi bir yanittir. (“Son Halife Abdülmecid”, 2017).

Türklerin, İslamiyet’i kabulünden sonra yapmış oldukları figüratif minyatürler, bezeklikler, halk sanatı duvar resimleri ve rölyefleri günah sayılmamıştır ve Çağdaş Türk Resim Sanatı’nın öncüleri olarak görülmelidir. Osmanlı İmparatorluğu Lale Devri’nde (1718-1730), figüratif minyatür geleneğimiz, Avrupa tarzı yağlı boya resim anlatımıyla melezleşerek dönüşmüştür. Turan Erol’un (1980, s. 86) aktarımıyla “Ülkemizde Avrupa anlayışında yağlı boya resim yapmak alışkanlığı ve geleneği ne zaman başlamıştır? Halil Edhem bu soruya kesin bir yanıt vermenin olanaksızlığına değindikten sonra şöyle diyor: “Ancak şurası muhakkaktır ki, Sultan Selim zamanında ve 1894 tarihinde programına resim dersleri alınmış olan Mühendishane-i Berr-i Hümayun, sonra da Harbiye Mektebi resim sanatının ülkemizde yayılmasına sebep olmuşlardır.” Halifelik ile yönetilen Osmanlı, resim, heykel ve fotoğrafı günah saymamış, yasaklamamış ve üstelik eğitimine çok önem vermiştir. Çağdaş Türk Sanatı, Osmanlı’nın bağrından doğmuştur.

Resim 2: Abdülmecit, Sarayda Beethoven, 1915, TüYB, 155.5x211cm.

“Çok yetenekli ve kültürlü modernist bir kişilik sergileyen Son Halife Abdülmecit, ebru, hat, tezyinat gibi zanaat işlerini de çok başarılı biçimde icra edebilirdi. Ama o, zanaatı değil sanatı, resmi, modern olanı, çağdaş olanı seçti. Bağlama, ud, ney gibi tek sesli müzikte kullanılan çalgıları da çok iyi çalabilirdi ve tek sesli çalgılara ilişkin besteler yapabilirdi. Ama o, tek sesliliği değil çok sesliliği, çok sesli müzik enstrümanlarını çalıp, o çalgılara ilişkin besteler yapmayı, moderniteye sahip çıkmayı ve çağdaş Türk sanatı tarihinde öncü olmayı seçti. Modernizme ve moderniteye karşı kimin kiminle saf tuttuğunu, başta Türk solunun, Türk aydın ve akademisyenlerinin, sanatçıların ve sanat eğitimcilerinin görmesi gerekir.” (Öztürk 2018, s. 198)

İkinci örneğimiz; Çağdaş Türk Sanatı Tarihimizde Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk ressam kuşağı olarak kabul edilen Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Grubu’ndan Ressam Şeref Akdik ve “Mektebe Kayıt” (Resim 3) adlı resmidir. Aziz Nesin’in kimlik, kültürel kimlik ve kültürel kişilik tanımlarının Çağdaş Türk Sanatı Tarihi’nde tam karşılığını, Ressam Şeref Akdik’in 1935 yılında yapmış olduğu “Mektebe Kayıt” adlı resminde somut biçimde görebiliriz. Çağdaş kültürel kişiliğin oluşturulması ve geliştirilmesi yolunda, Türk milli demokratik devriminin simge ressamlarından Şeref Akdik, çağdaş giyimli erkek öğretmenin elinde tuttuğu

Resim 3: Şeref Akdik, Mektebe Kayıt, 1935, TÜYB, 168x212cm

nüfus cüzdanını bilinçli biçimde göstererek, kayıt yaptırmak için getirilen köylü küçük kız çocuğunun kimliğini TC yurttaşı-vatandaşı olarak somutlaştırmıştır. Öğretmen, küçük kız çocuğunun nüfus cüzdanından okula kayıt yapılacak yaşta olmadığını öğrenmiş olmanın üzüntüsünü gizleyerek ve gülümseyerek, küçük kız çocuğunu teselli etmeye çalışmaktadır. Buna karşın, küçük kız çocuğunun masanın kenarını tırnağıyla tırtıklaması, okula kayıt olma isteğinin, kararlı ve çok ısrarlı olduğunun göstergesidir. Kız çocuğunun arkasında, iki eliyle TC nüfus cüzdanını bilinçli ve sahiplenmenin mutluluğuyla tutan erkek çocuk, sıranın kendisine gelmesini heyecanla beklemektedir. Kız ve erkek çocuk motifleri, karma eğitimi, geleceği ve çağdaş kültürel kişiliğe ulaşmayı simgelemektedir. Haritanın, izleyici tarafından Türkiye haritası-vatanı olduğunun en kolay, en çabuk ve hemen algılanması için özellikle Marmara bölgesi seçilerek vurgulanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti haritasına bakan, kucagında ve önünde çocuk bulunan kadın, yurdunu-vatanını öğrenmenin heyecanını ve açlığını yansıtmaktadır. Kapının açık olması, yerelden-yöreselden ulusala ve ulusaldan evrensele çağdaş eğitimle ulaşılacağını ve her TC yurttaşına-vatandaşına açık olduğunu göstermektedir. Kısaca, resmin atmosferi ya da ‘KAMUSAL ALAN’ mutluluk kokmaktadır.

‘Mektebe Kayıt’ resmi, postmodernizmin kavram pratiği ‘kimlik’ demagojisini açığa vurarak, aynı zamanda postmodernizmin ‘sanatta temsil ve temsili resim bitmiştir’ savının geçersizliğini kanıtlayan modernist bir resimdir. Temsil edilen, köylü küçük kız çocuğudur, kimliğidir ve çağdaş kültürel kişiliğinin oluşturulmasının, geliştirilmesinin ve devrimci mücadelesinin temsidir. Köylü küçük kız çocuğu, etnik kökeni, dini, mezhebi, coğrafyası ‘temsil’ edilmeyerek portmodernist tuzağa düşülmemiş, modernist ve çağdaş kültürel kişiliğe adım atan tavırla temsil edilmiştir. Anadolu insanının çağdaş kültürel kişiliğinin oluşturulmasına ve geliştirilmesine, ulusal kimliğin ve pasaportun uluslararası varlığına ve tanınırlığına vurgu yapılmıştır. Etnisiteci-bölücü, dinci-mezhapçı ve kadın kimliği üzerinden aşırı cinsiyetçi saldırı pratiklerini gerçekleştiren emperyalizme ve onun neoliberalist politikalarına vurulmuş şamarı ‘temsil’ eden tarihsel bir resimdir.

ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI TARTIŞMAK

İşte, tam da bu özelliklerinden dolayı, “Sarayda Beethoven” ve “Mektebe Kayıt” resim örneklerinde olduğu gibi, insani ve toplumsal olgu ve olayları tahlil eden ve gösteren ‘resim sanatı’ ve ‘temsili resim’, Çağdaş Türk Sanatı Tarihi’nde kendisine özel ve ‘bilimsel’ bir alan açar. “19. yy’da Ch. Baudelaire’nin “...derin kafa yormayı gerektiren, bakarken zevk alınması bile özel bir öğrenim gerektiren resim sanatı (Baudelaire, 2004: 184) vurgusunu, Baudelaire’in çok öncesinde 15. Yy’da L. Da Vinci’nin daha özerk ve özel bir kavrama dönüştürerek dile getirmesi çok düşündürücüdür. Vinci bir “Resim Bilimi’nden söz eder; sözcükler aracılığıyla değil (sayılarla hiç değil) konuşmayan ama doğal şeyler tarzında görünümün içinden varolan yanıtlar aracılığıyla konuşan, ama yine de bu yapıtlar yoluyla ‘evrenin bütün kuşaklarına’ kendini ileten bir ‘Resim Bilim’inden (Öztürk, 2006, s. 109)”. Çağdaş Türk Sanatı Tarihi dersi kapsamında resim ve temsili resim, sanatsal ve bilimsel özellikleri içinde barındırdığı için sanatçı ve öğretmen aday öğrencilere öğretilmesi gereken, sanatsal olduğu kadar bilimsel olan bir derstir. Resim-İş Öğretmenliği programında 3 saatlik zorunlu ders ve diğer alanlar için de seçmeli zorunlu ders olarak yer almalıdır.

Kadın Kimliği Postmodernist Söylemin Sömürü Nesnesi Olmamalıdır

Cumhuriyetle birlikte inşa edilmeye çalışılan, milli demokratik devrimin amaçları, çağdaş kültürel kişiliğin geliştirilmesi, çağdaş Türk kültürünün üretim süreci ve ulusal birliğimiz, etnisiteci-bölücü, dinci-mezhepçi ve kadın kimliği üzerinden aşırı cinsiyetçi saldırılarla, kadına yönelik aşağılayıcı her türlü sözlü şiddetle, kadın cinayetleriyle, kadın ve çocuk istismarlarıyla günden güne yıpratılmaya çalışılmaktadır. Emperyalizmin neoliberal postmodernist kadın kimliği pratikleriyle, etnisiteci-bölücü ve dinci-mezhepçiliğin kol kola beraber hareket ettiği iddia edilebilir. Emperyalizmin neoliberal postmodernist politikalarının destek verdiği dinci-mezhepçi ve etnisiteci-bölücü zihniyetin, kadını ve kadın kimliğini aşağılayan, istismar eden ve öldüren saldırı pratikleri adeta katliama dönüşmüştür. “Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, 2019 yılının kadın cinayeti bilançosunu paylaştı. Platformun verilerine göre, 2019 yılında tespit edilen 474 kadın cinayeti işlendi (Acı Bilanço: 2019’da. 2020).

Neoliberalizmin postmodern pratiklerinin, aşırı cinsiyetçi yaklaşım sergilediği ve cinsel kimlikleri ayrıştırmaktan başka bir çözüm üretmediği, başta sanat alanlarında ve hayatın her alanında açıkça görülmektedir. Kadını insani, toplumsal ve sınıfsal özelliklerinden soyutlayarak, kadının cinsel kimliğini ön plana çıkarıp kadını savunuyormuş gibi görünen, cinselliğe aşırı vurgu yapıp tüketim nesnesine dönüştüren ‘iş’ler, sanat ortamlarının gözde ‘sanat’ eserleri olarak sunulmaktadır. Sempozyumlarda, kongrelerde, bildirilerde, makalelerde ve geniş anlamda sanatsal ve bilimsel akademik ortamlarda; ‘ulusal’ başlıklı; Kadın Sanatçılarımız ya da ‘uluslararası’ başlıklı; Kadın Sanatçılar... içerikli etkinliklere bakıldığında; aynı kadınlara, aynı ‘iş’lerine, aynı metinlere, aynı kişilere ve atıflara yer verildiği görülür. Bu atıf çeteleri ya da farkında olmadan bunlara destek olanlar sayesinde, sanat olmaz şeylerin sanatmış gibi kabul görür hale getirildiği gözlenmektedir. Fransız çağdaş sembolist şiirinin sembolü Luis ARAGON’un “‘Savaşa Hayır’ Demek Savaşın Propagandasını Yapmak Anlamına Gelebilir” sözü gibi, kadın cinsel kimliğini aşırı biçimde abartarak kadını savunuyormuş gibi yapan postmodernist ‘iş’lerin, kadın bedeninin düşmanlaştırılmasına ve şiddete neden olduğu iddia edilebilir. Postmodern konseptli sanat pratiklerinde, kadına ve insan vücuduna yönelik şiddeti, aşırı reklam bombardımanı ile ölü insan vücutlarının sanat olarak sergilenmesini, müslüman kardeşimiz Irak işgal edilirken ve Iraklı kadınlara tecavüz edilirken ‘İyimserlik Çağında Savaş’ gibi utanç verici kavramlarla İstanbul

ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI TARTIŞMAK

Bienallerin düzenlenmesini... dinci-mezhepçi ve etnisiteci-bölücü saldırılardan bağımsız ele almak olanaklı değildir.

Resim 4: Mahmut Öztürk, Anadolu Podyumu Ankara Karşılması, 2006, TüYB, 200x110 cm.

Irak'ın 2003'te işgaliyle birlikte 'Kadına Yönelik Şiddet' konulu protest resimler yapan Sanat Eğitimcisi ve Ressam Mahmut Öztürk 'Kimlik ve Sanatta Kimlik' konulu neoliberal postmodernist metinlerin bombardıman ettiği sanat ve sanat eğitimi ortamlarında, karşı tavır koyan “Anadolu Podyumu Ankara Karşılması” (Resim 4) gibi resimler yaparak sergiler açmıştır. “Üç Kuşak Gazi Eğitimli Sanatçılar” sergisinde yer alan “Ankara Karşılması-Kılıcı Kından, 2006, Tü Karışık Teknik 200x110cm” resmi Gazi Üniversitesi koleksiyonuna alınmıştır. Türk modernitesinin öncüsü Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'ün “İşte sanatkâr da, toplumda uzun çalışma ve çabalardan sonra alnında ışığı ilk hisseden insandır” sözünün gereği olarak, 'Kimlik' kavram pratiği gibi, emperyalizmin neoliberal postmodernist kavram pratiklerine karşı, ilk ve net modernist Türk sanatçısı tavrını resimleri ve sergileriyle ortaya koymuştur.

ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI TARTIŞMAK

Türkiye Cumhuriyeti’nin temelinde modernitenin kazanımları vardır. Laiklik şemsiyesi altında eşitlik, özgürlük, kardeşlik talepleri, kadın ve çocuk ‘kimlikleri’ üzerinden daha anlamlı ve somut bir geçerlilik sunmaktadır. “Cumhuriyetin ilanından az önce Tunalı Hilmi, TBMM’de yaptığı bir konuşmada, yapılacak nüfus sayımında kadınların da sayılmasını isteyince, büyük tepki ile karşılanmış ve kürsüden indirilmişti (Adem, 2004, s. 70)”. Ulusal, çağdaş, yurttaş kişiliğimiz kadınsız ve çocuksuz inşa edilemez. Şeref Akdik’in “Mektebe Kayıt” resminde temsil edildiği gibi, insani ve toplumsal olgu ve olayları tahlil eden ve gösteren, resim sanatı ve temsili resim anlayışı toplumsal birliğin ve bütünlüğün inşasının vaz geçilmezidir.

Sonuç

Geçmişimizde köklü bir geleneği olan dinci sibyan mektepleri ve medreselerin yanı sıra yukarıda da değinildiği gibi yabancıların farklı din ve mezheplerine ait okulların bulunması, bugün, ‘Kimlik’ kavramını, neoliberalizmin hassas tuzaklarına taşımaktadır. Bu tuzaklara düşmemek için, unutulmamalıdır ki kimliğin ve çağdaş kişiliğin oluşması ve geliştirilmesinde “...eğitim, her şeyden önce ulusaldır (Tanilli, 2004, s. 243)”. Eğitim kurumlarımızda kimlik kavramının tartışılması, ulusal kültürel kişiliğimizin yıpratılmasına neden olmamalıdır. Farklılıklarımızla bir bütün oluşturduğumuzun ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları-yurttaşları olarak eşitliğimizin, özgürlüğümüzün ve kardeşliğimizin somutlaştığı kimlik belgemizle ve pasaportumuzla uluslararası tanınırlığımızın altı özenle çizilmelidir.

YÖK-Dünya Bankası Projesinde Çağdaş Türk Sanatı Dersi’nin Resim-İş Eğitimi Öğretmenliği Programından kaldırılması, yukarıda ele alınan kimlik ve çağdaş kültürel kişiliğin geliştirilmesinin önüne konan engel ve sorunlardan bağımsız düşünülemez. “Resim- İş Öğretmenliği Programı”nda özellikle ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ’ne yer verilmeyişi, bu projenin ‘milli’ olup olmadığı konusunda şüpheler uyandırmıştır. Çağdaş Türk Sanatını yaratan sanatçıları ve yapıtlarını yok saymak anlamına gelen bu tavır, Türk Kültürüne yapılabilecek en büyük saygısızlığı içinde barındırmaktadır. Siyasetçilerin, üst düzey yönetici ve bürokratların son yıllarda daha çok yoğunlaştırdıkları, sanatçılara ve yapıtlarına yönelik aşağılayıcı, hatta hakaret içeren, saldırgan ve yoksayıcı tavırlarından, Çağdaş Türk Sanatı Dersi’ni programda yok sayan anlayışı ayrı düşünmek olanaksız görünmektedir (Öztürk, 2010, s. 53).

Çağdaş Dünya Sanatından, Çağdaş Türk Sanatı’nı ayrı tutmak olanaksızdır. “Türk resim sanatçıları, önce Avrupa’da, daha sonra Amerika’da oluşan ve haliyle giderek modalaşan akımlardan kendilerini uzak tutmamışlardır. Ancak bu zorunluluk içinde bile, daima kendilerine özgü, farklı duyuş ve kavrayış özellikleriyle, bu akımları Türkleştirmişler, bunların tümüne farklı bir yorum çabasıyla yaklaşmışlardır (Tansuğ, 1997, s. 17)”. Bu farklı ve özgün tutum; Çağdaş Türk Sanatı’nın öğrencilere öğretilmesini ve programlarda Çağdaş Türk Sanatı dersini ayrıcalıklı ve zorunlu kılmaktadır. Ayrıca, ‘kültürel kişilik’ kavramı üzerinden bakıldığında, “Türk’ün yapısında bir değiştirme ve kendine maletme mizacı vardır (Turani, 1983, s. 291)”.

Osman Hamdi Bey’in Berlin Alte Nationalgalerie’de “Ab-ı Hayat Çeşmesi” ile “Caddede Pers’li Halı Tüccarı” yapıtları sergilenmekte, “Kuran Okuyan Kız” yapıtı gibi pek çok Türk sanatçının yapıtları uluslararası ortamlardan ses getirirken... Resim-İş Öğretmenliği Programında Çağdaş Türk Sanatı dersine zorunlu ders olarak yer verilmeyişi başka bildirilerin ve makalelerin eleştirel konusu olacaktır. Bu eleştirel tavra ek olarak; 2013-2019 Yıllarına damga vuran; “Demokrasi, Barış, Standart, Liyakat, özellikle Suriye’den gelen mülteci akınıyla Kalite ve

ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI TARTIŞMAK

Uyum...” kavramlarının, neoliberalizmin pratikleri ve bu pratiklerle uyumlu postmodernist kavram pratikleriyle yozlaştırıldığı ve Türkiye Cumhuriyeti’nin üniter yapısına ve yurttaşlık-vatandaşlık kimliğine zarar verildiğini iddia eden bildiri ve makaleler yazılabilir.

Sanat eğitimi programlarında Çağdaş Türk Sanatı Dersi’nin yok sayılması örneğinden hareketle, çağdaş Türkiye Cumhuriyeti kimliğinin, kültürünün, sanatının ve sanat eğitiminin köklerinden ve geleneğinden koparılmasına, kültürel kişiliğimizin yıpratılarak yozlaştırılmasına asla izin verilmemelidir. Örgütlü, emperyal postmodernist kötülüğe karşı, özellikle, Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK’ün izinde, modernist, çağdaş, Ulusal-Milli sanat ve sanat eğitimi politikalarının geliştirilmesine ve öneriler üretilmesine kaynaklık edecek akademik etkinliklerin düzenlenmesi şarttır.

Kaynakça

Adem, M. (2004). Öğretim Birliği, Ulusal Eğitim Kurultayı Bildiriler. Ankara: Başak Matbaacılık.

Akalın, Ş, H. (2004). Ulusal Eğitim- Ulusal Dil İlişkisi, Ulusal Eğitim Kurultayı Bildiriler. Ankara: Başak Matbaacılık.

Aşır, S. (2019, 31 Mart) Psikolojik Savaşın Belgeleri Sızdı. Odatv. Erişim Adresi: <https://odativ.com/yazar/sabriye-asir/psikolojik-savasin-belgeleri-sizdi-31031914.html>

Erol, T. ve Renda, G. (1980). Başlangıcından Bugüne Çağdaş Türk Resim Sanatı Tarihi, Elvah-ı Nakşiye Koleksiyonu, Cilt 1, (s. 86). İstanbul: Tıglat Yayınları.

İslam’ın Araplaştırılmasına Direnen Büyük Bilgin: Ebu Hanife-Karanlıktan Aydınlığa: Kılıç, C (2019, 17 Aralık). Erişim Adresi: <https://www.youtube.com/watch?v=nabJzH8oyNY>

Kahraman, E. (2000). Ateşin Peşinde Yaşam Sanat İdeoloji, İstanbul: Bilim Sanat Galerisi Yayınları.

Köksal, A. (2004). Yabancı Dille Öğretim, Ulusal Eğitim Kurultayı Bildirileri Kitabı (s. 55), Ankara.

Nesin, A. (1993). Onursal Doktor Olamamanın Büyük Onuru. İstanbul: Nesin Yayıncılık A.Ş.

Özkan, M. (2010). Türk Devletleri. İstanbul: Kalipso Yayınları.

Boydaş, N., Özol, A., Bengisu, H., Kalaycı, N., Öztürk, M., Kuruoğlu, N., Topaloğlu, A., Yılmaz, M. ve Bayer, S. (1997). Ortaöğretim Sanat Öğretimi, YÖK / Dünya Bankası Milli Eğitim Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Paneli. Kırıçoğlu O. ve Stokrocki M. (Moderatörler), YÖK’de düzenlenen YÖK Dünya Bankası Sanat Eğitimi ve Öğretimi panelleri, Ankara, Türkiye.

Öztürk, M. (2006). Estetik Eğitiminde Sanat Biliminin Rolü Seminer Kitabı (s. 109), Ankara.

Öztürk, M. (2010). Bilim ve Ütopya Aylık Bilim, Kültür ve Politika Dergisi, 16. Resim-İş Öğretmenliği Programı’nda Çağdaş Türk Sanatı Dersi’ne Yer Verilmelidir 16, 51,53.

Öztürk, M. (2011). Postmodernizm Kadın Kimliğini Sinsice Sömürmektedir. (2011, 23 Mart). Erişim Adresi: <http://muziklihayatlar.blogspot.com/2011/05/postmodernizm-kadin-kimligini-sinsice.html>

ÇAĞDAŞ TÜRK SANATI DERSİ ÖRNEĞİNDE “KİMLİK” KAVRAMINI TARTIŞMAK

Öztürk, M. (2013). Eğitimde Dönüşümle Nereye 3. Ulusal Eğitim Kurultayı Bildiri ve Görüşme Tutanakları (s. 163). Ankara: Öğretmen Dünyası Yayınları.

Öztürk, M. (2015, Nisan). Neoliberalizmin Etnisiteci-Dinci-Mezhepçi-Aşırı Cinsiyetçi Yaklaşımlarının Sanat ve Sanat Eğitimi Alanlarına Müdahaleleri. 1. Uluslararası Sanat Araştırmaları Sempozyumu. Adana.

Öztürk, M. (2018, Aralık). YÖK-Dünya Bankası Projesi 1998, 2006 Ve 2018 Resim-İş Öğretmenliği Programlarının Eleştirisi Ve Öneriler. II. Uluslararası Sanat Eğitimi Araştırmaları Sempozyumu. Ankara.

Öztürk, M. (2018, Nisan). İstanbul Bienali Kapsamında Son Halife Abdülmecit’in Köşkünde Yaşanan Sanata Yönelik Şiddeti Tartışmak. 2. Uluslararası Sanat Araştırmaları Sempozyumu. Adana.

Öztürk, M. (2017, 3 Mart). Hacı Bayram Veli “Hayır” Diyor. Medya 14. Erişim Adresi: <http://www.medya14.net/gundem/haci-bayram-veli-hayir-diyor-h3428.html>

Öztürk, M. (2017, 12 Şubat). Son Halife Abdülmecit Referandumda “Hayır” Diyor. Medya 14 Erişim Adresi: <http://www.medya14.net/son-halife-abdulgadir-referandumda-hayir-diyor-makale,595.html>

Sarıhan, Z. (2004). Kurtuluş Savaşı Gençliği. İstanbul: Kaynak Yayınları.

Gülersöyler, S. (2020, 1 Ocak). Acı Bilanço: 2019’da 474 kadın öldürüldü!. Sözcü. Erişim Adresi: <https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/aci-bilanco-2019da-474-kadin-olduruldu-5542146/>

Tanilli, S. (2004). Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz?. İstanbul: Dam Yayınları.

Tansuğ, S. (1997). Çağdaş Türk Sanatına Temel Yaklaşımlar. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Turani, A. (1983). Dünya Sanat Tarihi. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Resimler Listesi

Resim 1: <https://goe.gl/1m3Ge> adresinden alınmıştır.

Resim 2: <https://goe.gl/2EZ23> adresinden alınmıştır.

Resim 3: <https://goe.gl/W2sAm> adresinden alınmıştır.

Resim 4: <http://www.medya14.net/kultur/ressam-mahmut-ozturkle-sanat-seruveni-uzerine-soylestik-h3225.html> adresinden alınmıştır.